

บทที่ 5

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมาย ที่จะนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับบัตรเครดิต

เมื่อเศรษฐกิจประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่ตามมาคือ เทคโนโลยีก็ได้เจริญขึ้นรวดเร็วตามไปด้วยซึ่งได้ก้าวไกลไปไกลเกินกว่ากฎหมายจะตามทัน จึงทำให้เกิดอาชญากรรมบัตรเครดิตอันก่อให้เกิดความสูญเสียต่อเศรษฐกิจมากมาย เนื่องจาก ผู้กระทำมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจบัตรเครดิตเป็นอย่างดี ประกอบกับมีเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์ในการกระทำความผิดที่ทันสมัย และการกระทำผิดแต่ละครั้งก็ให้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่าต่อการเสี่ยง เนื่องจาก ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่เพียงพอที่จะมาควบคุมการกระทำความผิดประเภทนี้

ดังนั้น ในบทนี้จะได้วิเคราะห์ถึงมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับบัตรเครดิตของประเทศไทยว่าเหมาะสมที่จะมีมาตรการทางกฎหมายเช่นไร มาตรการทางกฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเพียงพอแล้วหรือไม่กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และถ้ามีความเหมาะสมที่จะมีมาตรการทางกฎหมายนอกเหนือจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน มาตรการนั้นสมควรที่จะมีบทบัญญัติเช่นไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพสังคมของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ

จากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ผ่านมาแล้วนั้น เห็นได้ว่า ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นโดยพื้นฐานแล้วบัตรเครดิตเป็นสัญญาที่เกิดขึ้นจากทางด้านในส่วนแห่ง บัตรเครดิตที่ออกให้แก่บุคคลใดก็มีผลสามารถใช้ได้เฉพาะตัวบุคคลนั้นเท่านั้น และเมื่อมีการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้วผู้ถือบัตรจะต้องชำระเงินตามการใช้จ่ายผ่านบัตรนั้นให้กับผู้ออกบัตร เนื่องจากผู้ออกบัตรได้ชำระเงินล่วงหน้าให้กับร้านค้าไปก่อนแล้ว

ในบทบัญญัติทางด้านแพ่งนั้นกฎหมายที่ควบคุมความรับผิดชอบจากการกระทำผิดโดยใช้บัตรเครดิต คือ ความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้นเป็นเรื่องความรับผิดชอบตามสัญญาที่คู่สัญญามีความรับผิดชอบต่อกันตามเนื้อความในสัญญาและตามกฎหมายในเรื่องสัญญาและความรับผิดชอบฐานละเมิดอันเกิดจากการก่อให้เกิดความเสียหายต่อเงินทองทรัพย์สินและสิทธิของผู้อื่น กล่าวคือ ถ้าผู้ถือบัตรกระทำการให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ออกบัตรหรือร้านค้า หรือกลับกันผู้ออกบัตรก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือบัตรหรือร้านค้า หรือทางด้านร้านค้าเองก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ออกบัตรและผู้ถือบัตร ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายก็มีหน้าที่ในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการละเมิดนั้นตามมาตรา 420 หรือเมื่อมีการผิดนัดชำระหนี้ก็ตกเป็นผู้ผิดสัญญาต้องชดเชยดอกเบี้ยในการผิดนัดนั้น ตามมาตรา 204 และ 224 หรืออาจเป็นเหตุแห่งการบอกเลิกสัญญาได้ตามมาตรา 387 และเมื่อพิจารณาถึงการผิดสัญญาที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันแล้วกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถที่จะนำไปปรับใช้ลงโทษได้กับทุกการกระทำผิดที่เกิดขึ้น

แต่ยังมีกรณีของสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาอย่างอื่นอีกนอกเหนือจากการที่จะต้องชำระเงินให้แก่กันแล้ว จึงเห็นว่า ควรที่จะมีกฎหมายพิเศษที่ควบคุมในเรื่องนี้ เพราะการใช้บัตรเครดิตจัดได้ว่าเป็นการใช้สินเชื่อเพื่อการบริโภคประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยทั่วไปจากการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศแล้ว บทบัญญัติที่มีอยู่ในต่างประเทศนั้นเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต โดยอยู่ในบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องสินเชื่อโดยทั่วไป ซึ่งบัตรเครดิตก็จัดว่าเป็นสินเชื่อประเภทหนึ่ง ใน Consumer Credit Act 1974 ของอังกฤษ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดควบคุมเรื่องการใช้บัตรเครดิตทั้งในด้านส่วนแพ่งและส่วนอาญา มีการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ถือบัตร คือ ผู้ถือบัตรต้องแจ้งถึงการสูญหายของบัตรเป็นลายลักษณ์อักษรในมาตรา 85(2) ผู้ออกบัตรมีภาระหน้าที่ในการพิสูจน์ต่อผู้ถือบัตรตามมาตรา 171 คือ ถ้ากล่าวหาว่าการใช้บัตรเครดิตไม่ได้รับอำนาจต้องพิสูจน์ว่า การใช้นั้นได้รับอำนาจและมีการใช้ก่อนที่ผู้ออกบัตรจะได้รับแจ้งว่าบัตรเครดิตสูญหายหรือถูกขโมย จำกัดความรับผิดชอบของผู้ถือบัตรในกรณีบัตรหาย ถูกขโมยหรือใช้โดยปราศจากอำนาจ คือ ให้ผู้ถือบัตรมีความรับผิดชอบไม่เกิน 50 ปอนด์ ในมาตรา 84 ซึ่งเป็นการยุติข้อโต้แย้งของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในระบบบัตรเครดิตได้เป็นอย่างดี และทำให้ความได้เปรียบเสียเปรียบในสัญญาบัตรเครดิตของคู่สัญญาเป็นไปในแนวเดียวกันและมีแรงจูงใจในการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้น กฎหมายในส่วนแพ่งที่สมควรจะมีเฉพาะกับการคุ้มครองบัตรเครดิต คือ ควรจะมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายว่ามีหน้าที่เช่นไรในการปฏิบัติต่อกัน หรือฝ่ายใดต้องเป็นฝ่ายที่รับผิดชอบ มีการกำหนดกฎหมายสำหรับผู้ที่สามารถที่จะประกอบกิจการบัตรเครดิตได้ มีการออกบทบัญญัติให้สถาน

บริการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกันและสามารถควบคุมได้ ซึ่งในปัจจุบันสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาบัตรเครดิตก็เป็นไปตามสัญญาบัตรเครดิตของแต่ละบริษัทผู้ออกบัตรว่าต้องการจะมีข้อสัญญาที่กำหนดกันในเรื่องใด ต้องการมีความคุ้มครองจากสัญญากัน เช่นไร เป็นสัญญาที่ทำขึ้นไว้ และให้ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกบัตรเครดิตไปทำสัญญาด้วย และความรับผิดชอบของคู่สัญญาก็เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาและความรับผิดชอบตามกฎหมายสัญญาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ในส่วนกฎหมายอาญาที่นำมาใช้บังคับกับการกระทำผิดเหล่านี้คือ ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าความผิดที่นำมาใช้บังคับ ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ตามมาตรา 352 ความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่นตามมาตรา 342 ความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิและการใช้เอกสารสิทธิตามมาตรา 265 และ 266 ซึ่งไม่สามารถที่จะครอบคลุมการกระทำผิดได้ทุกกรณี เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่วางหลักทั่วไปไว้เพื่อคุ้มครองต่อประชาชน การบัญญัติด้วยคำ ความหมาย คำจำกัดความต่างๆ ในกฎหมายจึงเป็นไปอย่างกว้างๆ ซึ่งไม่สามารถที่จะกำหนดรายละเอียดเพื่อขยายความลงไปได้มากพอกับการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นความผิดใหม่ๆ และเนื่องจากบัตรเครดิตเป็นสิ่งที่เพิ่งจะวิวัฒนาการมาแทนการใช้เงินสด และประมวลกฎหมายอาญาก็นำมาปรับใช้เท่าที่กฎหมายสามารถครอบคลุมไปได้เท่านั้น ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ถ้าการกระทำนั้นไม่มีกฎหมายมาควบคุมทำให้เกิดช่องว่างในการที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำสามารถหาผลประโยชน์จากการกระทำผิดนั้นได้ เช่น ในการใช้จ่ายเงินวงเงินโดยเจตนา การมีเจตนาไม่ชำระเงินจากการใช้จ่ายผ่านบัตร การมีบัตรปลอมไว้ในความครอบครองแต่ยังไม่ได้นำไปใช้ การมีเครื่องมือใช้ในการปลอมบัตร การพยายามที่จะนำบัตรปลอมไปใช้ การเตรียมการที่จะทำปลอมบัตร หรือการใช้หมายเลขบัตรเครดิตในการสั่งสินค้าทางไปรษณีย์ซึ่งในปัจจุบันการบริการเช่นนี้เริ่มเป็นที่แพร่หลายในสังคมไทย การกระทำเหล่านี้ถ้าเกิดขึ้นแล้ว ไม่สามารถที่จะควบคุมได้จะส่งผลเสียหายให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศมาก

และจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษแล้วพบว่าทั้งสองประเทศมีกฎหมายที่ลงโทษทางอาญากับการใช้บัตรเครดิตโดยทุจริต โดยในประเทศสหรัฐอเมริกามีบทบัญญัติ ในมาตรา 1644 ของ The Truth in Lending Act และ The Credit Card Fraud Act มาตรา 1029 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ควบคุมทางด้านการปลอมแปลงบัตรเครดิต การใช้บัตรเครดิตโดยปราศจากอำนาจ การใช้หมายเลขบัตรในการทำทุจริต การครอบครองบัตรเครดิต

ปลอมหรือปราศจากอำนาจ การผลิตหรือมีเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตอุปกรณ์ในการทำปลอมบัตรเครดิต และนอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติด้านอื่นที่เข้ามาควบคุมการทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตได้ อีก คือ บทบัญญัติที่ควบคุมการบริการทางด้านไปรษณีย์และโทรศัพท์ ในมาตรา 1341 ตาม Mail Fraud Act และมาตรา 1343 ของ Wire Fraud Act คือ ถ้าเป็นการใช้บัตรเครดิตในการทำทุจริตโดยใช้ไปรษณีย์เป็นเครื่องมือด้วย เช่น การส่งใบสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตที่ให้ข้อมูลเป็นเท็จทางไปรษณีย์ หรือการใช้บัตรเครดิตโดยทุจริตสั่งของทางโทรศัพท์

ในส่วนของกฎหมายในประเทศอังกฤษกฎหมายที่ใช้ในควบคุมการทุจริตโดยใช้บัตรเครดิต คือ ความผิดภายใต้ Theft Act 1968/1978 และความผิดตาม The Forgery and Counterfeiting Act กฎหมายควบคุมการนำบัตรเครดิตไปใช้โดยทุจริต โดยมีฐานความผิดที่นำบัตรเครดิตไปใช้เพื่อให้ได้รับทรัพย์สินหรือบริการ โดยการหลอกลวงตามมาตรา 15 มาตรา 1 การได้รับผลประโยชน์ทางการเงินโดยหลอกลวงตามมาตรา 16 ซึ่งความผิดในเรื่องนี้สามารถนำไปปรับใช้กับความผิดที่ผู้ทุจริตมีเจตนาใช้จ่ายเงินโดยเจตนาได้ การครอบครองบัตรที่ถูกขโมยจะมีความผิดตามมาตรา 22 ของ Theft Act และการปลอมบัตรเครดิตหรือ sale slip รวมถึงการใช้บัตรและ sale slip ปลอม หรือการครอบครองบัตรเครดิตปลอมและทำหรือมีอุปกรณ์ในการทำบัตรปลอม จะมีความผิดตาม The Forgery and Counterfeiting Act

จะเห็นได้ว่าในประเทศทั้งสองกฎหมายที่มีโทษทางอาญามาควบคุมการทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตได้เกือบทุกการกระทำ ในสหรัฐอเมริกาการทำบัตรปลอม การครอบครองบัตรเครดิต การใช้บัตรเครดิตโดยปราศจากอำนาจ การใช้หมายเลขบัตรเครดิต การผลิตมีเครื่องมือการทำบัตรปลอม และมีกฎหมายทางไปรษณีย์และโทรศัพท์มาลงโทษการใช้บริการทั้งสองในการทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิต ในประเทศอังกฤษการทำบัตรปลอม การทำหรือมีอุปกรณ์ในการทำปลอมบัตร การครอบครองบัตรที่ผิดกฎหมายมีความผิด แต่การใช้หมายเลขบัตรเครดิตในการทำทุจริตไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะที่ควบคุม แต่อาจนำความผิดการได้รับทรัพย์สินมาโดยหลอกลวงมาปรับใช้ได้ และความผิดนี้ยังสามารถนำไปใช้กับการใช้จ่ายเงินโดยเจตนาได้ ซึ่งในสหรัฐอเมริกาไม่มีความผิดที่ใช้บังคับกับการใช้จ่ายเงินโดยเจตนา กฎหมายของประเทศทั้งสองสามารถใช้ควบคุมการทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตได้เป็นอย่างดี ซึ่งความผิดของประเทศไทยที่ใช้บังคับกับการทุจริตนั้น เป็นเพียงความผิดในการปลอมบัตร การลักบัตร การใช้บัตรที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของเท่านั้น กรณีของเจ้าของบัตรใช้บัตรเองที่ไม่มีความผิดทางอาญาที่นำไปปรับใช้ได้ คือ การใช้จ่ายเงิน

วงเงินโดยเจตนา การทำ credit runaway การมีเจตนาไม่ชำระเงินในภายหลัง ไม่มีกฎหมายในปัจจุบันที่ไปใช้ลงโทษได้จึงเป็นช่องว่างของกฎหมายที่กฎหมายไทยไม่สามารถป้องกันได้

ดังนั้น ควรจะมีกฎหมายที่ควบคุมลงโทษทางอาญา เพื่อเป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เนื่องจากการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตเป็นเรื่องที่กระทบกับระบบการเงินของประเทศ ถ้าไม่มีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมาลงโทษการกระทำเช่นนี้จะทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวต่อการที่จะกระทำผิด ดังเช่นในประเทศไทยในขณะนี้ กฎหมายอาญาที่ใช้ควบคุมการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตนั้นก็เป็นเรื่องทั่วไปที่นำมาปรับใช้เท่าที่การกระทำผิดแต่ละการกระทำจะเข้าตามองค์ประกอบความผิดของกฎหมายในมาตรานั้นๆ และถ้าไม่สามารถพิจารณาว่าข้อองค์ประกอบเป็นความผิดแล้วก็ไม่สามารถนำกฎหมายอาญาไปลงโทษได้ จึงเป็นช่องว่างของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า ควรจะมีบทกฎหมายโดยเฉพาะขึ้นเพื่อควบคุมการใช้บัตรเครดิตโดยทุจริต

มาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้ในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรเครดิต

จากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในแต่ละส่วนที่ผ่านมานั้น พบว่ากฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยในขณะนี้ไม่เพียงพอกับการที่จะเอาผิดลงโทษในความผิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถก้าวตามรูปแบบการประกอบความผิดที่เกิดขึ้นได้ทัน และในเรื่องการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิต จากที่ศึกษาผ่านมาแล้วนั้น พบว่ากฎหมายที่นำมาปรับใช้ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปที่คุ้มครองประชาชน แต่สำหรับความผิดที่เกิดจากบัตรเครดิตนั้น ถึงแม้ว่าจะสามารถนำเอาบทบัญญัติในกฎหมายทั้งสองฉบับไปลงโทษได้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกการกระทำผิด เช่น การมีบัตรปลอมไว้ในครอบครองแต่ยังไม่ได้นำออกใช้ จึงเกิดเป็นช่องว่างของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่มีเจตนาจะกระทำผิด และเมื่อได้ศึกษาถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมบัตรเครดิตของต่างประเทศแล้วเห็นได้ว่า ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษนั้น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการควบคุมการใช้บัตรเครดิตซึ่งสามารถที่จะป้องกันอาชญากรรมบัตรเครดิตได้ดี ไม่ว่าจะเป็น the Truth in Lending Act ,The Credit Card Fraud Act ,the Federal Mail Fraud Act ในสหรัฐอเมริกา Theft act 1968 ,The Forgery and Counterfeiting Act 1981 ของอังกฤษมีบทบัญญัติที่ใช้กับบัตรเครดิต (ซึ่งกล่าวละเอียดในบทที่ 3 มาแล้ว) นั้น ในแต่ละประเทศเห็นควรที่จะมีกฎหมายอาญามาควบคุมความผิดเกี่ยวกับการกระทำผิดบัตรเครดิต เนื่องจากการกระทำผิดนี้กระทบกระเทือนต่อระบบการเงิน

เศรษฐกิจของประเทศ และกฎหมายอาญาเป็นมาตรการที่ดีที่สุดในขณะที่จะควบคุมการกระทำผิดเหล่านี้ได้ วัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันอาชญากรรมไม่ให้ผู้อื่นกระทำผิด ความผิด กฎหมายอาญาบัญญัติขึ้นมาเพื่อป้องกันสังคมไม่ให้ได้รับการกระทบกระเทือนจากการกระทำของบุคคลและมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอันเป็นการที่รัฐเข้าไปแทรกแซงการกระทำของบุคคลนั้นกระทำในสิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม ซึ่งกฎหมายอาญามีความสัมพันธ์กับความถูกต้องตามศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยของประเทศ¹ ดังนั้น เมื่อได้ศึกษาถึงบทกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศเหล่านั้นเป็นตัวอย่างแล้ว จึงเห็นว่าประเทศไทยสมควรที่จะมีกฎหมายโดยเฉพาะที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตโดยบัญญัติเป็นรูปพระราชบัญญัติมาควบคุมการดำเนินธุรกิจบัตรเครดิตซึ่งต่อไปในอนาคตจะขยายตัวมากขึ้น และเป็นการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ การที่มีกฎหมายเฉพาะมาควบคุมจะทำให้การดำเนินธุรกิจประเภทนี้เป็นที่น่าไว้วางใจและเป็นที่ยึดถือของประชาชน ความผิดที่สมควรจะกำหนดในกฎหมายเฉพาะนี้ควรจะเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา และเป็นโทษที่สูงกว่ากฎหมายอาญาโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมความผิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินที่กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศได้ เพื่อเป็นการทำให้ผู้ที่กระทำผิดเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น และไม่เช่นนั้น ถ้ามีการกำหนดโทษให้เหมือนกับโทษทางอาญาแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายโดยเฉพาะ แต่เนื่องจากต้องการให้มีมาตรการควบคุมให้ได้ผลเพื่อใช้ปราบปรามปัญหาอาชญากรรมทางธุรกิจจึงสมควรที่จะให้มีโทษสูงกว่าทางกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เช่น ความผิดในการปลอมแปลงบัตรเครดิต ควรจะให้โทษสูงกว่าการปลอมเอกสารโดยทั่วไป และเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ไม่สามารถควบคุมป้องกันและปราบปรามการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตได้ทั่วถึง อย่างเช่น ในกรณีของการใช้จ่ายเงินวงเงินโดยเจตนา การไม่ชำระเงินโดยภายหลัง หรือการทำ credit runaway โดยที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นช่องทางแห่งที่เกิดขึ้น และบทบัญญัติทางอาญาที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถที่จะนำไปปรับเพื่อลงโทษการกระทำนั้นได้ โดยไม่สามารถจะนำความผิดฐานฉ้อโกงมาลงโทษได้ เนื่องจากองค์ประกอบของความผิดฐานฉ้อโกง ต้องปรากฏว่าเป็นการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จเท่านั้น เป็นเหตุให้ผู้กระทำได้ทรัพย์สินไปจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ แต่ในกรณีนี้ขณะที่สมาชิกบัตรใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าจากร้านค้าผู้รับบัตร ไม่ได้มีการหลอกลวงร้านค้าเพราะเป็น

¹ อรรถพร ชูบำรุง, อาชญาวิทยาและอาชญากรรม, ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2532 , หน้า 152-154.

บัตรที่แท้จริง สมาชิกบัตรเป็นผู้มีสิทธิใช้บัตรเครดิตนั้น โดยถูกต้องตามกฎหมาย และเหตุที่ร้านค้าผู้รับบัตรยินยอมให้สมาชิกบัตรใช้บัตรนั้นและยินยอมมอบสินค้าให้สมาชิกบัตรก็เกิดจากข้อตกลงระหว่างร้านค้าผู้รับบัตรกับบริษัทผู้ออกบัตรและเป็นการกระทำที่ถูกระเบียบทุกชั้นตอนแล้ว และนอกจากนี้ยังไม่เป็นการปลอมเอกสารสิทธิแต่อย่างใด เพราะ เมื่อสมาชิกบัตรลงลายมือชื่อในใบบันทึกการซื้อขาย sale slip เมื่อใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้า ก็เป็นลายมือชื่อของสมาชิกบัตรเองไม่ได้เป็นลายมือชื่อปลอม แม้สมาชิกบัตรจะมีเจตนาทุจริตในภายหลังก็เป็นเพียงอุบายเพื่อจะไม่ชำระราคาสินค้าแก่บริษัทผู้ออกบัตร การกระทำดังกล่าวไม่มีมูลความผิดทางอาญาเป็นเพียงความรับผิดชอบในทางแพ่ง ซึ่งเมื่อไม่มีบทบัญญัติทางอาญาที่สามารถลงโทษได้จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาในทางแพ่ง และในปัจจุบันการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตเป็นไปอย่างกว้างขวาง จึงต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเหล่านี้ ซึ่งสมควรที่จะเป็นบทบัญญัติโดยเฉพาะแยกออกจากความผิดอาญาโดยทั่วไป และการที่จะไปเสนอแก้ไขกฎหมายอาญาเพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำผิดเหล่านี้ จะเป็นปัญหาที่ยุ่งยากในการเสนอขอแก้ไขกฎหมายในแต่ละมาตรา และเมื่อได้พิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 นั้น

ถึงแม้ว่า บัตรเครดิตจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเช็คก็ตาม แต่ทั้งสองก็เป็นเครื่องมือในการชำระเงิน (means of payment) ขณะที่เช็คมีกฎหมายพิเศษขึ้นมาควบคุมการกระทำผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เนื่องจากเช็คสามารถโอนเปลี่ยนมือไปได้หลายทอด ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายจึงต้องมีกฎหมายมาควบคุมการดำเนินนิติสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าลักษณะของบัตรเครดิตจะแตกต่างกับลักษณะของเช็ค แต่การดำเนินนิติสัมพันธ์ แม้ว่าตัวบัตรเครดิตจะโอนต่อให้กับบุคคลอื่นไม่ได้ก็ตาม และผู้ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ขยายไปกว้างเท่ากับในกรณีของเช็ค แต่เมื่อมีการกระทำทุจริตโดยใช้บัตรเครดิตก็สามารถส่งผลกระทบต่อผู้อื่นได้อย่างมาก โดยที่ผู้กระทำผิดหนึ่งคนสามารถที่จะใช้บัตรเครดิตได้มากกว่าหนึ่งใบในการสร้างความเสียหายได้อย่างมหาศาล โดยในขณะที่ผู้สมัครสามารถที่จะสมัครเป็นสมาชิกบัตรได้โดยไม่มีเงื่อนไขมากมายและผู้ออกบัตรก็ต้องการที่จะได้สมาชิกมารายเพื่อเป็นการแข่งขันในด้านการตลาด เมื่อผู้ถือบัตรถูกยกเลิกบัตรจากผู้ออกบัตรรายหนึ่ง ก็ยังสามารถที่จะไปขอสมัครเป็นสมาชิกบัตรกับผู้ออกบัตรรายอื่นได้อีก โดยที่ผู้ออกบัตรแต่ละรายนั้นยังมีมาตรการตรวจสอบและการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ถือบัตรระหว่างกันในส่วนน้อย ดังนั้น การที่มีกฎหมายเฉพาะมาควบคุมจะส่งผลดีกับการควบคุมการใช้บัตรเครดิต และควรมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมการดำเนินงานทางด้านธุรกิจบัตรเครดิต เพื่อให้

เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสามารถควบคุมการประกอบธุรกิจประเภทนี้ได้ ไม่ว่าจะควบคุมทางด้านผู้ออกบัตร ตัวผู้ถือบัตร หรือร้านค้า

และนอกจากนั้น ในส่วนของเรื่องพยานหลักฐานนั้น ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้ามาก มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในธุรกิจบัตรเครดิตก็เช่นเดียวกัน การบันทึกการซื้อขายในปัจจุบันได้มีการบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์เช่นเดียวกัน โดยจากเครื่องรูดบัตรอัตโนมัติ (verifone) ในสถานที่ทำการซื้อขาย ข้อมูลจากเครื่องก็จะส่งไปยังทางผู้ออกบัตร ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ จะสามารถยอมรับได้หรือไม่ว่าข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานที่เป็นต้นฉบับ เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานของไทยยอมรับแต่การเสนอพยานเอกสารที่เป็นต้นฉบับ (ในกรณีที่ไม่เข้าข้อยกเว้น) ดังนั้นสมควรที่จะแก้ไขกฎหมายในส่วนเกี่ยวกับพยานเอกสารซึ่งเกี่ยวกับพยานเอกสารที่เกิดจากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้อ้างอิงในศาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย